

ВЕРХОВНА РАДА УКРАЇНИ

Комітет з питань гуманітарної та інформаційної політики

01008, м.Київ-8, вул. М. Грушевського, 5

Верховна Рада України

За дорученням Голови Верховної Ради України Разумкова Д.О. Комітет Верховної Ради України з питань гуманітарної та інформаційної політики на засіданні 31 березня ц.р. (протокол № 60) розглянув звіт Національної ради України з питань телебачення і радіомовлення (далі – Національної ради) за 2020 рік.

Стаття 16 Закону України «Про Національну раду України з питань телебачення і радіомовлення» встановлює вимоги до змісту цього документу. Відповідно до частини третьої цієї статті у звіті Національної ради надається наступна інформація:

визначені Планом розвитку національного телерадіоінформаційного простору завдання на звітний період та підсумки їх виконання;

інформація про внесені за звітний період зміни до Плану розвитку національного телерадіоінформаційного простору;

визначені Планом розвитку національного телерадіоінформаційного простору завдання на наступний звітний період;

підсумки ліцензування телерадіомовлення за звітний період;

інформація про дотримання телерадіоорганізаціями ліцензійних умов та умов ліцензій;

інформація про дотримання телерадіоорганізаціями вимог законодавства щодо частки вітчизняного продукту у програмах (передачах);

інформація про дотримання телерадіоорганізаціями вимог законодавства про рекламу і спонсорвання;

інформація про дотримання вимог законодавства щодо участі іноземного капіталу в статутних капіталах телерадіоорганізацій та вимог до установчих і статутних документів телерадіоорганізацій;

інформація про засновників (власників) телерадіоорганізацій, оцінка стану конкуренції та рівня монополізації телерадіоінформаційного ринку;

інформація про виконання телерадіоорганізаціями та провайдерами програмної послуги вимог щодо розкриття інформації про кінцевих бенефіціарних власників (контролерів), про пов'язаних осіб та про структуру власності.

Проаналізувавши в межах контрольних повноважень звіт Національної ради за 2020 рік, Комітет зауважує, що документ за структурою подачі інформації, змістовним наповненням розділів загалом відповідає вимогам, передбаченим

частиною третьою статті 16 Закону України «Про Національну раду України з питань телебачення і радіомовлення».

Регулятор, як і всі державні органи, упродовж звітного року змушений був діяти у суттєво змінених умовах, пов'язаних із запровадженням в Україні обмежувальних заходів, спрямованих на запобігання поширенню коронавірусної хвороби COVID – 19, та керуватися вимогами Закону України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів щодо державної підтримки сфери культури, креативних індустрій, туризму, малого і середнього бізнесу у зв'язку з дією обмежувальних заходів, пов'язаних із запобіганням поширенню коронавірусної хвороби COVID – 19», а також урядовими директивами, викладеними у Постанові Кабінету Міністрів України «Про запобігання поширенню на території України гострої респіраторної хвороби COVID – 19, спричиненої коронавірусом sars-cov-2» від 11.03.2020 № 211.

Ці обставини внесли суттєві корективи у регуляторну та наглядову діяльність Національної ради. Зокрема, через неможливість завершення конкурсних процедур Національній раді довелося скасовувати прийняті у 2019 році рішення про проведення конкурсів на мовлення з використанням 29 FM – частот, призначених для розвитку місцевого радіомовлення, та 29 FM – частот для розвитку загальнонаціональних радіомереж. Також були зупинені ухвалені у лютому і березні 2020 року рішення про ще три конкурси на місцеве багатоканальне мовлення у стандарті DVB-T2, місцеве багатоканальне мовлення у стандарті DVB-T2 у мережі МХ-5 та ефірне місцеве радіомовлення на 11 FM частотах.

Тривалий час (до кінця жовтня 2020 року) регулятор не мав змоги проводити перевірки ліцензіатів і належним чином реагувати на виявлені порушення. У звітному році проведено 84 планових і 131 позапланову перевірки, у результаті чого 58 ліцензіатам оголошено попередження, 10 - оштрафовані. За результатами перевірок в активі Національної ради два звернення до суду про анулювання ліцензій.

Національна рада оперативно реагувала на численні звернення мовників, які, через обмежені можливості для повноцінного виробництва контенту, втрату суттєвих надходжень від реклами, не могли виконувати ліцензійні умови і зобов'язання та просили корегувати програмні концепції. Регулятору довелося шукати нестандартні відповіді на надзвичайні виклики для індустрії телерадіомовлення, яка опинилася на грані колапсу.

Звіт містить детальну інформацію (ст.15-17) про реалізований Національною радою проект створення Всеукраїнської платформи обміну телевізійним контентом Media Change Ukraine. Учасниками цієї платформи стали 130 телеканалів і продакшенів з усієї України. Каталог обмінного фонду платформи наразі має 2168 годин телевізійного контенту, яким у період дії карантинних обмежень на безоплатній основі може скористатися кожен учасник для здійснення діяльності, передбаченої ліцензією.

У 2020 році Національна рада здійснювала контроль за дотриманням мовниками вимог законодавства під час підготовки та проведення місцевих виборів. Було створено робочу групу, яка ретельно опрацьовувала моніторинги ефіру, скарги і звернення суб'єктів виборчого процесу. За результатами моніторингів регулятор у стислі строки провів 32 позапланові перевірки

телерадіокомпаній, було складено 56 адміністративних протоколів за ознаками порушень виборчого законодавства власниками, посадовими чи службовими особами, творчими працівниками засобів масової інформації. Всі вони були передані на розгляд судових інстанцій.

У четвертому розділі звіту (ст.45-60) викладена інформація щодо наглядової діяльності Національної ради з дотримання телерадіоорганізаціями ліцензійних умов, умов ліцензій та вимог чинного законодавства через проведення постійних та тематичних моніторинрів передач.

Національна рада постійно відслідковувала дотримання радіомовниками норм чинного законодавства в частині ведення програм українською мовою та обсягу україномовних пісень (ст.49), а також дотримання телевізійними мовниками норм статті 10 Закону України «Про телебачення і радіомовлення» щодо частки передач і фільмів, виконаних державною мовою. У документі зауважується, що моніторинги у лютому, травні, липні, серпні і жовтні не зафіксували ознак порушень законодавства щодо частки державної мови в ефірі ліцензіатів (ст.51). Не зафіксувала Національна рада і порушень законодавства у сфері захисту суспільної моралі під час тематичного моніторингу, проведеного у березні.

Крім цього, у січні та квітні регулятор відстежував дотримання мовниками вимог Закону України «Про рекламу», а в серпні було проведено тематичний моніторинг загальнонаціональних та супутникових мовників у частині виконання зобов'язань щодо виробництва і трансляції передач для дитячої аудиторії, який зафіксував тривожну тенденцію до зменшення частки передач для дітей, які наразі відсутні у сітці мовлення 21 із 28 телевізійних загальнонаціональних телеканалів.

Водночас у звіті не надано відомостей щодо моніторинрів з відслідковування фактів поширення інформації, яка містить заклики до розв'язування агресивної війни або її пропаганди, розпалювання національної, расової чи релігійної ворожнечі, ретрансляції антиукраїнських наративів російської пропаганди.

Комітет має суттєві зауваження до інформативної частини окремих розділів звіту, зокрема, розділу 2. Впровадження плану розвитку національного телерадіоінформаційного простору (ст.17 – 38), оскільки подані у них відомості є неповними, а почасти – некоректними, такими, що спотворюють причинно - наслідкові зв'язки нових викликів, які з'явилися у звітному році в сфері інформаційної безпеки України.

Як приклад, оцінка Національною радою наслідків реалізованого у 2020 році рішення чотирьох найбільших медіагруп про кодування супутникового сигналу, яка відсутня у п.2.5 (ст.38), де йдеться про стан розвитку супутникових каналів мовлення, але побіжно зауважена у п. 4.5 звіту (ст.56), де йдеться про реагування регулятора на численні (більше 500) звернення громадян, в тому числі з окупованих територій, з приводу зникнення популярних супутникових каналів у вільному доступі.

Регулятор цю ситуацію пояснив таким чином: «Національна рада неодноразово звертала увагу медіагруп на можливі ризики кодування для інформаційної безпеки нашої держави та виникнення соціальної напруженості в

суспільстві. Водночас чинне законодавство надає всі підстави для реалізації телерадіоорганізаціям свого права на кодування сигналу».

Мусимо зауважити, що правові підстави для кодування виникли після того, як Національна рада своїм рішенням № 2249 від 20 грудня 2019 року внесла зміни до Плану розвитку Національного телерадіоінформаційного простору та вилучила з директивного документу пункт 5.5., який встановлював, що «5.5. Можливість застосування кодованого способу розповсюдження супутникових програм визначається з урахуванням інформаційної безпеки держави, уникнення перешкод для доступу громадян до вітчизняних програм, необхідності максимального охоплення україномовним контентом всієї території України, зокрема тимчасово окупованої території Автономної Республіки Крим та м. Севастополь та тимчасово непідконтрольних органам державної влади України територій Донецької та Луганської областей, а також прикордонних областей України».

Зазначеним рішенням були легітимізовані зміни до супутникових ліцензій низки телеканалів у частині дозволів на поширення у кодованому доступі, які вносилися регулятором впродовж 2018 - 2019 років.

Неповною у звіті є інформація і щодо ресурсного (частотного) забезпечення радіоканалів Суспільного мовлення (п. 2.2 ст. 23-27). Вражаюча кількість радіочастот FM – діапазону, отримана Суспільним мовником на конкурсах, про що звітує Національна рада як про головне досягнення регулятора у розбудові Суспільного радіо (наразі НСТУ на три канали радіо має 279), спростовується якісними характеристиками частот, які замовчуються у документі. Адже НСТУ отримує, як правило, малопотужні частоти, які не дозволяють забезпечити якісне покриття мегаполісів і сільських територій, через що близько 30 відсотків громадян України досі не мають доступу до програм «Українського радіо», а з доступом до програм «Променя» і «Культури» ситуація на порядок гірша.

29 жовтня 2020 року Національна рада ухвалила рішення про продовження строку дії ліцензії провайдера програмної послуги ТОВ «Зеонбуд» з непрозорою структурою власності строком на 10 років.

При цьому регулятор знехтував Рекомендаціями Комітету з питань свободи слова та інформаційної політики Верховної Ради України восьмого скликання від 16 липня 2016 року щодо проведення перевірки виконання ліцензійних умов в частині забезпечення покриття цифровим ефірним сигналом 95 % населення України, знехтував зверненнями обласних державних адміністрацій, інформацією, надану ОДА, з переліками тисяч населених пунктів у різних областях, де відсутній сигнал цифрового телебачення у стандартній якості.

З огляду на зазначене, Комітет ухвалив рішення рекомендувати Верховній Раді України відповідно до вимог статті 16 Закону України «Про Національну раду України з питань телебачення і радіомовлення», статті 232¹ Регламенту Верховної Ради України розглянути на пленарному засіданні звіт Національної ради України з питань телебачення і радіомовлення за 2020 рік та за результатами розгляду звіт Національної ради України з питань телебачення і

радіомовлення за 2020 рік взяти до відома, роботу Національної ради у 2020 році визнати задовільною.

Співдоповідатиме питання на пленарному засіданні Верховної Ради України Голова Комітету з питань гуманітарної та інформаційної політики Потураєв Микита Русланович.

Додатки :

Звіт Національної ради за 2020 рік на 88 арк.

Проект Постанови Верховної Ради України на 1 арк.

ЄАС ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНИ

Підписувач: Потураєв Микита Русланович
Сертифікат: 58E2D9E7F900307B04000002A672E002C9F8E00
Дійсний до: 19.01.2023 0:00:00

Апарат Верховної Ради України
№ 94д9/1-2021/120701 від 07.04.2021

467323